

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2025/7 (Değişik İşler)

Karar Sayısı : 2025/9

Karar Tarihi : 8/10/2025

TALEPTE BULUNAN: Cumhuriyet Halk Partisi

TALEBİN KONUSU: Cumhuriyetçi Millet Partisinin isminin ve ambleminin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesine aykırılığı ileri sürülerek hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebidir.

I. TALEBİN GEREKÇESİ

Cumhuriyet Halk Partisi vekillerinin 12/9/2025 tarihli başvuru dilekçesinde özetle; sonradan kurulan Cumhuriyetçi Millet Partisinin kullandığı isim ve amblemin kendi partilerinin isim ve amblemiyle iltibasa mahal verecek şekilde benzer olduğu ve bu durumun 2820 sayılı Kanun'un 96. maddesine aykırılık oluşturduğu belirtilerek anılan Partinin kullandığı isim ve amblemin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talep edilmiştir.

II. YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ GÖRÜŞÜ

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görüşünde özetle; 2820 sayılı Kanun'un 8. ve 96. maddeleri kapsamında, siyasi partiler arasında isim ve amblem benzerliğinden bahsedebilmek için isim ve amblemi benzediği iddia edilen siyasi partinin İçişleri Bakanlığına başvurarak tüzel kişilik kazanması ve Başsavcılıkça tutulan siyasi parti sicilinde kayıtlı bulunması gerektiği bildirilmiş; siyasi parti sicil kayıtlarının incelenmesi sonucunda Cumhuriyetçi Millet Partisi isminde bir partinin olmadığının anlaşıldığı, bundan dolayı da görüş bildirilmesinin mümkün olmadığı belirtilmiştir.

III. İNCELEME

1. Cumhuriyet Halk Partisi vekillerinin başvurusu, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının görüşü, Raportör Oğuz ÇAKAR tarafından hazırlanan rapor, ilgili Anayasa ve kanun kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer belgeler okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 2820 sayılı Kanun'un 5. maddesinde, vatandaşların siyasi parti kurma hakkına sahip oldukları ve siyasi partilerin Anayasa ve kanunlar çerçevesinde önceden izin almaksızın serbestçe kurulacakları belirtilmiş, 8. maddesinde de siyasi partilerin, partiye üye olma yeterliğine sahip en az otuz Türk vatandaşı tarafından kurulacağı ve maddede belirtilen bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle siyasi partilerin tüzel kişilik kazanacağı hükme bağlanmıştır. İçişleri Bakanlığına verilmesi öngörülen bildiri ve belgeler arasında kurulacak siyasi partinin adı, genel merkez adresi, kurucularına ilişkin bilgiler ile parti tüzüğü ve programı da yer almıştır. Kanun'un 10. maddesinde de Cumhuriyet Başsavcılığınca her siyasi parti için partinin kuruluş bildirisi ve eklerinin de içinde bulunduğu bir sicil dosyasının tutulacağı belirtilmiştir.

3. Başvuru, bir siyasi partinin isim ve ambleminin iltibasa mahal verecek şekilde bir başka parti tarafından kullanıldığı iddiasına ilişkindir.

4. Kanun'un 96. maddesinin birinci fıkrasında *"Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri, rumuzları, rozetleri ve benzeri işaretleri aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde başka bir siyasi partice kullanılmayacağı gibi, daha önce kurulmuş Türk devletlerine ait topluma mal olmuş bayrak, amblem ve flamalar da siyasi partilerce kullanılmaz."* hükmü yer almakta ve bu kurala aykırı davranılması hâlinde başvurulacak hukuki yol ile Anayasa Mahkemesinin inceleme yöntemi ve kurala aykırılık durumunda vereceği karar Kanun'un 104. maddesinin üçüncü fıkrasında şu şekilde düzenlenmiştir:

"Tüzüklerinde Anayasa Mahkemesince temelli kapatılan veya siyasi parti siciline kayıtlı bulunan siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarını aynen veya iltibasa mahal verecek şekilde kabul eden veya kullanan siyasi parti aleyhine Anayasa Mahkemesine, Cumhuriyet Başsavcılığınca resen veya ilgili siyasi parti tarafından doğrudan yazı ile başvurulur. Anayasa Mahkemesi başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde isim, amblem ve rumuzlarla ilgili olarak siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre yapacağı incelemede bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasına aykırılık görürse, aykırılık teşkil eden isim, amblem ve rumuzların hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verir."

5. Görseldüğü üzere, siyasi partilerin isimleri, amblemleri ve rumuzlarının karışıklığa mahal verecek düzeyde birbirine benzerliği iddiaları ile ilgili olarak Anayasa Mahkemesince *siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre* inceleme yapılacak ve bu inceleme sonucunda kanuna aykırılık tespiti hâlinde *aykırılık teşkil eden isim, amblem ve rumuzların hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar* verilecektir.

6. Anayasa Mahkemesince yapılacak incelemenin yöntemi ile kanuna aykırılığın tespiti hâlinde verilecek kararın niteliği, öncelikle ilgili partilerin sicil dosyalarının Yargıtay Cumhuriyet Savcılığınca tutulmuş olmasını ve bunun doğal sonucu olarak parti isimleri ile amblemlerinin bu sicil dosyalarında yer almasını gerekli kılmaktadır. Parti isim ve amblemlerine yönelik ayniyet veya benzerlik iddialarının siyasi parti siciline kayıt önceliğine göre incelenecek olması ve aykırılık teşkil eden parti isim ve ambleminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilecek olması, talepte bulunan partinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında tutulan sicile kayıtlı olmasını gerektirdiği gibi isminin ve ambleminin hükümsüzlüğüne ve parti sicilinden terkinine karar verilmesi istenen partinin de Başsavcılıkça tutulan sicilde kaydının bulunmasını gerektirmektedir.

7. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca Anayasa Mahkemesine gönderilen 16/9/2025 tarihli görüş yazısında, Başsavcılıkça tutulan siyasi parti sicil kayıtlarında Cumhuriyetçi Millet Partisi isminde bir partinin bulunmadığı belirtildiğinden Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti sicilinde kayıtlı olmayan bir partinin ismi ve ambleminin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebinin bu aşamada incelenemesine ve bu talep hakkında karar verilebilmesine imkân bulunmamaktadır.

8. Kanun'un 8. maddesinde, bu maddede belirtilen bildiri ve belgelerin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle siyasi partilerin tüzel kişilik kazanacakları belirtilmiş olmakla birlikte Kanun'un 96 ve 104. maddelerinde yer alan düzenlemeler parti isim ve amblemlerine

ilişkin uyuşmazlıklar yönünden özel hüküm niteliği taşımakta ve uygulanma önceliğine sahip bulunmaktadır.

9. Kanun'un 104. maddesinde Anayasa Mahkemesince siyasi partilerin isim, amblem ve rumuzlarına yönelik başvuruların başvuru tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde incelenmesi ve karara bağlanması öngörüldüğünden başvurunun mevcut hukuki duruma göre karara bağlanması gerekmekte olup Kanun'un yukarıda anılan hükümleri uyarınca bu aşamada incelenebilmesi mümkün olmayan talep hakkında karar verilmesine yer bulunmamaktadır.

10. Bu durum, Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Cumhuriyetçi Millet Partisinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığınca siyasi parti siciline kaydı sonrasında aynı taleple yeniden başvuruda bulunulabilmesine engel oluşturmamaktadır.

11. Açıklanan nedenlerle Cumhuriyetçi Millet Partisinin kullandığı isim ve amblemin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebi hakkında bu aşamada karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerekir.

Yıldız SEFERİNOĞLU bu görüşe katılmamıştır.

IV. HÜKÜM

Cumhuriyet Halk Partisinin isim ve amblemine iltibasa yol açacak şekilde benzer olduğu ileri sürülen Cumhuriyetçi Millet Partisinin isim ve ambleminin 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun 96. maddesine aykırı olduğu ileri sürülerek anılan Kanun'un 104. maddesi gereğince hükümsüzlüğüne ve siyasi partiler sicilinden terkinine karar verilmesi talebi hakkında KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA, Yıldız SEFERİNOĞLU'nun karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA 8/10/2025 tarihinde karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
İrfan FİDAN

Üye
Kenan YAŞAR

Üye
Muhterem İNCE

Üye
Yılmaz AKÇİL

Üye
Ömer ÇINAR

Üye
Metin KIRATLI

KARŞIOY

1- Başvurucu Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) 12.09.2025 tarihli başvurusu ile “09.09.2025 tarihinde Cumhuriyetçi Millet Partisi adı ile yeni bir siyasi parti kurulduğunu, söz konusu partinin Kuruluş Bildirgesini İçişleri Bakanlığına 09.09.2025 tarihinde verildiğini, Siyasi Partiler Kanunu’nun 8. maddesine göre bildiri ve belgelerini İçişleri Bakanlığına vermesiyle tüzel kişiliğini kazandığını” belirterek işin esasına dair gerekçelerini özetle; sonradan kurulan “Cumhuriyetçi Millet Partisi”nin kullandığı isim ve amblemin kendi partilerinin isim ve amblemiyle iltibasa mahal verecek şekilde benzer olduğu” ifade edilmiştir. Sonuç olarak; “açıklanan ve resen gözetilecek nedenlerle Cumhuriyetçi Millet Partisi’nin isminin ve ambleminin “hükümsüzlüğüne” ve “siyasi parti sicilinden terkinine” karar verilmesini” talep etmiştir.

2- Mahkememizin 08.10.2025 tarihli toplantısında çoğunluğun “isim ve amblemi benzediği iddia edilen siyasi partinin İçişleri Bakanlığına başvurarak tüzel kişilik kazanması ve Başsavcılıkça tutulan siyasi parti siciline kaydolmayan ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti sicilinde kayıtlı olmayan parti ile ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yapılan başvurunun incelenmesine imkân bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle Cumhuriyetçi Millet Partisinin kullandığı isim ve amblemin hükümsüzlüğüne ve siyasi parti sicilinden terkinine karar verilmesi talebi hakkında ‘karar verilmesine yer olmadığına’ ” şeklindeki kararına iştirak etmemektedir.

3- Mahkeme çoğunluğunun “karar verilmesine yer olmadığına” şeklindeki kararının gerekçesi, “15.09.2025 tarihinde Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığından görüşü talep edilmesi üzerine Cumhuriyet Başsavcılığınca Mahkememize verilen 16/09/2025 tarihli görüş yazısında siyasi parti sicil kayıtlarının incelenmesi sonucunda, Cumhuriyetçi Millet Partisi isminde bir partinin olmadığına anlaşıldığı belirtilmiş olup siyasi partiler arasında isim ve amblem benzerliğinden bahsedebilmek için, isim ve amblemi benzediği iddia edilen siyasi partinin İçişleri Bakanlığına başvurarak tüzel kişilik kazanması ve Başsavcılıkça tutulan siyasi parti sicilinde kayıtlı bulunması gerektiğinden henüz kuruluş aşamasını tamamlayıp siyasi parti siciline kaydolmayan ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının siyasi parti sicilinde yer almayan Parti ile ilgili olarak Cumhuriyet Halk Partisi tarafından yapılan başvurunun incelenmesine imkan bulunmamaktadır.” şeklindedir.

4- Siyasi Partiler Kanunu’nun 8. maddesinin;

3. fıkrası; “...Siyasi partiler, aşağıda belirtilen bildiri ve belgelerin, İçişleri Bakanlığına verilmesiyle tüzel kişilik kazanırlar.”

5. fıkrası; “Bilgi ve belgelerin alındığı anda, İçişleri Bakanlığınca bir alındı belgesi verilir.”

6. fıkrası; “İçişleri Bakanlığı, kuruluş bildirisi ve alındı belgesinin onaylı birer örneği ile bildiri eklerinin birer takımını üç gün içinde Cumhuriyet Başsavcılığı ile Anayasa Mahkemesine gönderir.” şeklindedir.

5- Siyasi Partiler Kanunu’nun 8/3 maddesinin açık ifadesi ile anlaşıldığı üzere Siyasi Partiler Kurulu bildirgesinin İçişleri Bakanlığına verilmesiyle tüzel kişilik kazanır. Yargıtay

Cumhuriyet Başsavcılığının 16.09.2025 tarihli görtüş yazısından anlaşıldığına göre İçişleri Bakanlığı tarafından ilgili siyasi partinin kuruluş belgesi ve eklerini Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına henüz göndermediğı anlaşılmaktadır.

6- Siyasi partilerin tüzel kişiliğı kazanması ile birlikte resmen kurulmuş ve hukuki varlık kazanmış olur. Belgelerin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesi siyasi Partiler Kanununun 8/6 maddesi gereğince zorunlu bir adımdır. Bu sürecin tamamlanması ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından ilgili siyasi parti için bir “sicil dosyası” tutmaya başlar. Bu sicil dosyası ile partinin kuruluşu, tüzüğü, programı, merkez organları ve üye listeleri gibi tüm hukuki bilgilerini içerir ve partinin hukuki durumunun kayıt altına alındığı ana belgedir. Başsavcılık siyasi partilerin faaliyetlerini, Anayasa ve Siyasi Partiler Kanunu’na uygun olarak yürütüp yürütmediklerini denetlemektedir. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına kuruluş bildirgesinin İçişleri Bakanlığı tarafından ulaştırılması ve sicile kaydedilmesi ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının ilgili siyasi parti ile ilgili denetim görevinin resmen başladığı anlamına gelmektedir.

7- Siyasi Parti Siciline henüz kaydedilmemiş olsa da kuruluş bildirgesini İçişleri Bakanlığına vermek suretiyle bir siyasi parti hukuken tüzel kişiliğine sahip bir partinin organları partiyi temsil etme, kendi adına sözleşmeler yapma, gayrimenkul edinebilme ve mali işlemler yapabilme, tüzel kişilik adına dava açma ve aleyhine açılan davalarda taraf olma v.s. yetkilerine sahiptir. Kısaca, kaydın gecikmesi, hukuki varlığını sonlandırmaz ancak kanuni denetimi ve partinin yürüteceğı bazı süreçleri (kongre, seçime katılma v.s.) sekteye uğratabilir.

8- Açıklanan nedenlerle; Cumhuriyetçi Milletın Partisi, kuruluş bildirgesini İçişleri Bakanlığına vermekle tüzel kişilik kazanmıştır. Sicile henüz kaydedilmemiş olması, hukuken mevcut olmadığı anlamına gelmez. Bu nedenle, isim ve amblem benzerliğı iddiası “esas yönünden” incelenmelidir. “Karar verilmesine yer olmadığı” yönündeki çoğunluk kararı, kanunun lafzına, amacına ve anayasal ilkelere aykırıdır. Bu gerekçelerle çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU